

<https://doi.org/10.37827/ntsh.chem.2021.66.180>

Володимир ДУТКА

**ВАСИЛЕГА-ДЕРИБАС МИКОЛА ДЕНИСОВИЧ
(1943–2020)**

Надійшла печальна звістка, що на початку 2020 року закінчив свій земний шлях багатолітній член НТШ Василега-Дерибас Микола Денисович.

Микола почав працювати в хімічній комісії НТШ з 1993 року. На першій конференції НТШ, яка відбулася у 1993, Василега-Дерибас М. виступив з цікавою доповіддю про стан української хімічної термінології і був прийнятий у члени хімічної комісії НТШ. В роботі конференції взяли участь академік Роман Кучер та академік Федір Овчаренко, які шукали шляхи розвитку хімічних досліджень в умовах що склалися. Завданням першої конференції хімічної комісії НТШ «Теоретичні проблеми хімії» була активізація хімічних досліджень в Україні, відродження «забутих» імен вчених – хіміків та стан хімічної української термінології. Василега-Дерибас М. досліджував досягнення та біографію відомого українського хіміка Івана Горбачевського і завзято дискутував з цього питання з учасниками конференції. Другим зацікавленням Миколи було висвітлення та популяризація досягнень видатного українського хіміка, професора Київського університету імені Тараса

Шевченка Андрія Матвійовича Голуба. Василега-Дерибас М. написав низку публікацій про цього видатного вченого.

Фотографія учасників першої конференції хімічної комісії НТШ «Теоретичні проблеми хімії», Львів, 1993 рік. (Микола Василега-Дерибас в другому ряду справа).

У 2018 році видали книгу про Андрія Голуба «Лицар науки і волі України». Поряд із сподами про Андрія Матвійовича Голуба багатьох учнів і знайомих, видатного вченого є сердечні і теплі спогади Миколи Василега. Іншими зацікавленнями Миколи Василега-Дерибаса була популяризація досягнень вчених, які були удостоєні Нобелівської премії в галузі природничих наук. М. Василега-Дерибас неодноразово виступав з повідомленнями про лауреатів Нобелівської премії в різних закладах України. Добре знання з української мови та хімії дозволили Миколі працювати редактором наукових видань. М. Василега-Дерибас був у редколегіях ряду навчальних видань для вчителів. У журналі для вчителів «Біологія і хімія в рідній школі» М. Василега-Дерибас був у редакційній колегії і гордо себе номінував як члена наукового товариства імені Шевченка.

Славне ім'я Миколи Василега-Дерибаса назавжди залишиться у вдячних серцях багатьох хіміків.

Частина публікацій Василега-Дерибаса М.Д. представлена нижче:

1. Телегус В., Василега-Дерибас М., Орел В. Учений, людина, патріот. Біологія і хімія в школі. 1996, № 1. С. 51–55.
2. Телегус В., Василега-Дерибас М. Вчений, людина, патріот. Внесок А.М. Голуба у створення української хімічної мови. Вісн. Київ. ун-ту. Серія хімія. 1996. №33. С. 3–10.
3. Василега М. Цікава хімія. К. Рад. Школа. 1989.
4. Лещух Р., Береславський М., Василега-Дерибас М. Світоч науки і волі України. Монастирський острів. Січеслав: Вільна думка. 1994. вересень №2. С. 144.
5. Василега-Дерибас М., Фурсенко А. Номенклатура і термінологія в загальній та неорганічній хімії. Запоріжжя, 1991.

6. Василега-Дерибас М. Триумф періодичного закону. Знання та праця. 1978. №5.
7. Василега-Дерибас М. Мінеральні вітаміни. Знання та праця. 1978. №9.
8. Василега М. Небезпечні сполуки. Знання та праця. 1976. №5.
9. Василега-Дерибас М., Тищенко А. Таємниця грецького вогню. Знання та праця. 1981. №1.
10. Василега-Дерибас М. Метаморфози, за якими майбутнє. Знання та праця. 1984. №4.
11. Телугус В. Василега-Дерибас М. Методичні поради до вивчення курсу неорганічної хімії (номенклатура неорганічних речовин). Львів: Вид-во Львів. ун-ту 1981.
12. Василега-Дерибас М. Зоряна епопея хімічних елементів. Пульсар, 2000. №2.
13. Василега М. Термінологія у загальній та неорганічній хімії (додаток). Буринська Н. Викладання хімії у 8–9 класах загальноосвітньої школи. – Київ – Ірпінь: Перун, 2000 – 144 С.
14. Василега М. Як творилася українська хімічна мова. Хімія. Біологія, №43 (103). Листопад, 2000.
15. Василега-Дерибас М. Хімічні терміни у словникарстві та красному письменстві України. – К.: 2003, С. 24.
16. Василега-Дерибас М. Крицева міць до зір крокує (В небесну височінь із лона матері Землі). Пульсар, 1991 №9.
17. Василега-Дерибас М. Речовини – «недоторки». Біологія і хімія в школі, 2007. №3.
18. Василега-Дерибас М., Савченко-Лазаренко Р. Всюдисущий галоген, якому немає ціни. Біологія і хімія в школі. К. Педагогічна освіта, № 1(53). 2006.
19. Василега-Дерибас М. Рідкі чи рідкісні метали? Дивосвіт, №1(17). 2006.
20. Василега-Дерибас М. Елементи життя. Цікаво про хімічні елементи та їх сполуки. – К.: Редакція загально педагогічних газет. Бібліотека «Шкільного світу» 2004. С. 127.
21. Василега-Дерибас М. Обережно: жартують хіміки! Пульсар, 2001. №5.
22. Василега М. Чудодійні розчини. Хімія. Біологія. К.: Шкільний світ, №21(33). 1999.

Фотографію М. Васи́леги-Дерибаса люб'язно надав професор Олександр Голуб, декан природничого факультету Києво-Могилянської академії.